ГУМОРИСТИЧНА СЕРІЯ

ВЕСЕЛА КНИЖКА

ЮРІЙ ВУХНАЛЬ

ЩИРИЙ УКРАЇНЕЦЬ

40

„ПЛУЖАНИН"

ГУМОРИСТИЧНА СЕРІЯ „ВЕСЕЛА КНИЖКА“

№ 40 № 40

ЮРІЙ ВУХНАЛЬ

ЩИРИЙ УКРАЇНЕЦЬ

ГУМОРЕСКИ

II видання

ПЛУЖАНИН — 1930

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Укр. Друку“, „Картковому репертуарі“ та інших покажчиках Української Книжкової Палати

ВРНГ — УСРР
Укрполіграфоб'єднання
1-ша друкарня „Комуніст“
Харків, Пушкінська, 31
Укрголовліт 2637
Зам. № 5319, т. 10.000.

ЩИРИЙ УКРАЇНЕЦЬ

Як? Ви не знаєте Ничипора Мартиновича Голопупенка? Не знаєте Ничипора Мартиновича, того, що має довгі козацькі вуса, того, що принципово носить українську сорочку, гаптовану в „Кустарспілці", того, що взимку носить сіру смушеву українську шапку, того' що має двох синів — Тараса й Остапа, того, що знає напам'ять „Івана Підкову", „Б'ють пороги" й „Перебендю", того, що має в хаті заквітчаний рушниками портрет батька Тараса, того, що в п'єсі „Ковбаса та чарка" грає Шпоньку, а в „Сватанні на Гончарівці"—старшого свата, того, що лається виключно російською мовою, того, що всі звуть „щирим українцем". Та хіба ж ви його не знаєте?!

* * *

Уперше я зустрів Ничипора Мартиновича торік у Тарасів день за Основ'янським мостом, лежав бідолаха на снігу п'яненький, нівроку йому, лежав, плакав і деклямував:

Було колись в Україні
Ревіли гармати;
Було колись — за - а - порожці
Вмі - і - і - ли па - а - а - анувати

І потім ще дужче заплакав і, схлипуючи, казав далі:

Спи, Тарасе. тихо, тихо,
Поки бог розбудить;
Твого слова на Вкраїні
Повік не забудуть.

Та так зайшовся сльозами, що аж жалко стало бідолаху.

Підвів я його й повів додому.

— З панахиди йду-у, по батькові Тарасові правили панахиду,— розповідав схлипуючи Ничипор Мартинович, а потім хитнув головою, заплакав ще дужче, приказуючи крізь плач:

Гине слава, батьківщина;
Немає де дітись,
Виростають нехрищені
Козацькії діти,
Кохаються невінчані,
Без попа ховають...

— Випив, з горя випив,— вгамувався нарешті Ничипір Мартинович, а далі скрикнув і знову заплакав:— Та хіба тепер п'ють! Колись пили, боже мій, як пили, голубе мій, як пили! — Послухай голубе:

У Києві на Подолі
Козаки гуляють:
Як ту воду цебром-відром
Вино розливають;
Льохи, шинки з шинкарками,
З винами, з медами
Закупили запорожці,
Та й п'ють коряками...

— Голубе сизий мій, — коряками пили! — гукав захоплено Ничипір Мартинович, — а хіба в нас п'ють?! А люди були, що то за люди були!

В червоних штанях оксамитних
Матнею вулицю мете —
Іде козак!
Коня, свого товариша,
Й жупан одягає.
І шаблюка, мов гадюка,
Й ратище — дрючина.
І самопал семип'ядний
Повис за плечима.

— Голубе сизий, — обняв мене Ничипір Мартинович, — пойми, шаблюка, як гадюка!

Ничипір Мартинович не плакав, а бугаєм ревів:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україна!
За що тебе сплюндрували,
За що, мамо, гинеш?

— Боже мій праведний, а дійсно, за що, мамо, гинеш?

Насилу довів додому його. Біля хвіртки він обняв мене і цілуючи приказав:

Свою Україну любіть,
Любіть її... во время люте,
В останню тяжкую мінуту
За неї господа моліть...

Так у сльозах і пішов до хати...

* * *

Другим разом я зустрів Ничипора Мартиновича в трамваї.

—Здоров, голубе сизий!—привітався він до мене.—Газетку читаєш? А я, поправді, не люблю наших газеток читати. По-галіційському більш пишуть—непонятно... Немає рідної мови, й не кажи, голубе,—немає! Не так пишуть, як батько Тарас писав,—не так, і не говори—не так. Та й людей щирих українців тепер немає; перевертні та євреї самі.

Ничипір Мартинович нахилився до мого вуха і зашепотів:

—Скажу я тобі поправді, не токаючись національного питання, не люблю я жидів, як хочеш, не люблю.

Коли злазили з трамваю, хтось ненароком штовхнув Ничипора Мартиновича у спину, він обернувся й гукнув обурено, товстим, щирим українським голосом:

— Какая это сволочь меня в лопатки садыкнула!?

* * *

І вже більше не довелося побачити мені Ничипора Мартиновича громадянина Голопупенка—умер він, але вмер не простою, а козацькою смертю. Розповідала Оксана Охримівна—дружина його, як на масляній у гостях розійшовся бідолаха, згадав козацтво й захотів по-козацькому пити, налив у циберку горілки і почав ополоником сьорбати. Не витримало щире українське нутро—загорілося, і помер на другий день „щирий українець“ Ничипір Мартинович Голопупенко.

І ще розповідала, що перед смертю заповідав він укрити його труну китайкою. Три дні стояли Остапко і Тарасик в черзі біля церобкоопу, та так і не достоялися, бо дух од покійника нехороший пішов, довелося ховати без китайки.

ЛЮБОВ ЗА РЕФЛЕКСОЛОГІЄЮ

— Так ви, Дмитре Михайловичу, кохання зовсім не визнаєте?

—Не в такій площині треба це розглядати, Ніно Василівно,—відповів Дмитро Михайлович (або Митька, як його на робфаку всі звали), йдучи з сельбуду, де Митя прочитав доклад на тему: „Полова проблема в оточенні мирного будівництва".

— Я на любов дивлюся, Ніно Василівно, по-науковому. Правду кажучи, що таке любов? Тропізм і більш нічого,—поважно промовив Митя, витягуючи з коробки з-під „Жовтневих" цигарку „Змичка" й, пихнувши, продовжував:

В нас на любов, Ніно Василівно, звикли дивитися, як на щось святе, духовне; ми, марксисти, це відкидаємо!

Ніна Василівна наче ненароком торкнула Митіну руку, а Митя також ніби ненароком узяв її під руку.

— І всякий отакий погляд є ідеалізм, Ніно Василівно, ми відкидаємо всякі зідханнячки, цілуваннячки, бо взявши під кут зору сучасної ідеології – це є спадщина старого побуту.

— Та ну? І поцілунки відкидаєте?—розчаровано протягла Ніна Василівна.

Митя глянув на повні червоні губи Ніни Василівни й вже не так твердо промовив:

— Відкидаємо. Ми, марксисти, в основу кохання фізико-хемічний процес кладемо. Я особисто, Ніно Василівно, за рефлексологією любов визнаю.

Й Митя почув, як рука Ніни Василівни вдячно і ніжно стиснула його руку, від цього „тиснення" в Митьки піджилки затремтіли і наче соловей у грудях тьохнув.

Вечір був місячний, теплий, у садку соловей заливається—довелося на колодках сісти.

Ніна Василівна, граючи очима, прохала:

— Розкажіть, Дмитре Михайловичу, як це рефлексологія любов трактує, а то тут хіба від життя не відстанеш! Розкажіть.

Митя одсунувся трохи й тремтячим голосом промовив:

— Дуже просто, дорога Ніно Василівно, ну от ми сидимо, я дивлюся на вас, і мої аналізатори, тобто очі, сприймають вашу... красу, далі це роздратовання ірадіґрує на моїх мізкових півкулях, концентрується, передається до моторних дуг, і ці моторні дуги наказують моїм ефекторам, тобто рукам, любая Ніна Василівно, зробити... зробити...

— Що зробити? — притулилася до Миті Ніна Василівна.

— Ефект! — випалив Митя й міцно пригорнув до своїх грудей Ніну Василівну.

— А далі, як далі?—палко шепотіла Ніна Василівна.

...Любі читачі, я не знаю, що сказав „далі“ Митя Ніні Василівні, бо місяць за хмару зайшов і стало темно.

Скажу лише, коли знову визирнув місяць, Митя, обнімаючи Ніну Василівну, палко цілуючи, шепотів:

— Ніночко!..

— Дмитрику! — в тон відповідала йому Ніна Василівна.

КОРОЛЬ ОТРУТ

Сухий, як церобкопівська тараня, голова центрального товариства „Геть алькоголь" узяв телефонну трубку.

— Слухаю? Хто? „Червоний гастроном"? Що! У вас і досі вживають алькоголь? Чого ж ви мовчали до цього часу? Ви ж робкор? Що? Кажете, самі тиждень тому тільки кинули пити? Добре! Зараз же скликайте збори — ми негайно вишлемо доповідача.

Схвильований голова товариства „Геть алькоголь„ одійшов од телефону й швидко вийшов з кабінету.

Через півгодини Вася Пляшечка, колись злісний алькоголік і буян, — зараз один із завзятіших членів товариства й найкращий уславлений доповідач на тему: „Киньмо пити горілку", їхав до „Червоного гастронома".

Ніхто так не міг збудувати своєї промови, як Вася, ніхто не міг так заплямувати обурливими фактами дикунський звичай, як Пляшечка.

В минулому алькоголік, він знав, як на кого і чим вплинути.

Сьогодні йому доручили, воістино, надзвичайну справу — зробити доповідь на „Червоному гастрономові" це не легеньке діло.

* * *

— Чекаємо, чекаємо. Дуже вдячні, дуже. Прошу сюди,— зустрів Васю ініціятор зборів,— давно про вас чув, але мушу попередити, пробачте таку нахабність, ви мусите прикласти всі свої зусилля бо в нас, як це не гірко, майже всі п'ють — умови у нас такі: коло цього діла ходимо.

Вася у відповідь лише чемно посміхнувся. Він мав рацію посміхатися; в його практиці ще не було жодного провалу.

Пляшечка підійшов до свого місця й окинув зором слухачів.

На Васю підозріло дивилася стоголова, червононоса авдиторія.

— Тихше, товариші, слово має товариш Пляшечка,— оголосив початок голова.

Вася підійшов до катедри, ще раз окинув зором залю, кахикнув і після павзи почав:

— Товариші, тема моєї доповіді надзвичайно проста, а разом з тим важка й відповідальна. Алкоголь — це король усіх отрут, але я буду говорити просто й зрозуміло. Всі знаєте, звичай у нас такий: зустрічаються, припустимо, два товариші і враз перед ними з'являється пляшка горілки, малосольні огірки, керченський оселедчик або капустка.

По цих словах десь у глибині авдиторії дружно й заздрісно зідхнуло разом декілька голосів:

— Ем - да - а!

А ще далі товстий з хрипом голос просто й компетентно додав:

— З огірочками лучче, не зразу в голову вдаряє.

— Це особиста справа, в кого який смак, — не розгубився Вася, — отже, з'являється пляшка й додаток до неї, й з цього починається — спочатку по чарочці, а далі більше, за чарочкою — стопочка, за стопочкою — стаканчик.

— Що там і говорити; пустиш одну — друга проситься, — погодився в залі другий, ще товщий голос.

— В цьому вся наша й трагедія, — загремів Вася, — після гіркого хочеться солодкого — й з'являється: наливка, вишнівка або рябинівка, на зміну огірочків, керченських оселедчиків, і капустки приходить вінігрет, порося з хріном і грибки мариновані.

— Ухм! Поросятко з хріном... — з якимсь болем і заздрісною жадобою пролунало в залі — грибочки мариновані. Уух!

— Алькоголь туманить розум, припосить надзвичайну веселість — море по коліна здається. Хочеться співати. Починають пісню, розлогу й сумну — „Гук, мати, гук“, або „Зозулю“.

— При кумпанії „Зозулю“ краще — жалости якось то більше, — озвався знову товстий з хрипом голос.

Вася вже не чув його.

— Грошей тоді не шкодують, хоч дома й жінка й діти чекають, може й голодні, батька. За наливочками йдуть портвейничок і мадерочка...

— Не могу. Ех-х-х! — зідхнув безнадійно хтось уже в перших лавах, потім підвівся і пішов із залі. Середні лави й собі заворушилися, зашепотіли й згодом поодинці слухачі почали покидати залю.

— Розум не контролює людину, необачний жест, чи слово — і сварка спалахнула. Друзі — вже вороги. Зводяться кулаки й падають на лице, груди, голову...

— В таких випадках в дихало треба бить. або по черепу — зразу скрутиться, — порадив тоном знавця молодий голос. Вася не чув поради.

Залю один за одним, охаючи й зідхаючи, покидали слухачі.

Вася нічого не бачив, нічого не чув — голос його обурено гремів чимдалі все дужче й дужче.

Він зібрався вже переходити до центру своєї доповіді (це ж був лише початок!) — як хтось іззаду смикнув його за одежу й благаючи промовив:

— Товаришу Пляшечка, доволі, — не треба, я вже й сам не можу...

Вася злякано озирнувся; перед ним стояв ініціятор зборів — за столом в президії нікого не було.

— Що таке? — В цю мить Вася помітив, що авдиторія теж порожня, й скрикнув — а де ж слухачі?

— Розійшлися...

Васі не вірилося.

Невже я погано каза

— Ні, що ви?! Дуже добре, занадто добре так казали, що вони не витримали й пішли випити.

Вася з хвилину мовчки стояв ошелешений відповіддю, а потім знесилено махнув рукою й глухо промовив:

— Три роки не пив, а зараз не можу — ходімте, вип'ємо.

„ДРУГ ДІТЕИ“

Чорний, схожий на мурина, безпритульний зупинився біля столика й, блискаючи кріпкими білими зубами, весело попрохав:

— Дя, дай пиво доп'ю.

— Пішов вон—швендяєш тут!—суворо одмахнувся Кіндрат Павлович. Од випитого пива він зробився ще суворіший, аніж завжди.

— Постой, Кіндраша,—нащо ж так? Віть парнишка не винен,—зупинив суворого друга балакучий і веселий Свирид Калістратович.—Правда, голубок?

— Правда, дя!—вишкірив ще дужче білі зуби хлоп'як і ловко схопив шклянку з недопитим пивом.

Свирид Калістратович давно вже почував у ногах і руках приємну знайому легкість, а в душі радість і веселість, і він ладен був зараз всіх обнімати й цілувати.

— Ти от гониш парнишку,—нахилився він до понурого товариша,—а я не могу, рука не підіймається; люблю дітей – друг я їхній, одним словом. Оце іду, а вони в казанах ночують, погляну, й світ мені немилий. За що, думаю, безневинно страдають? Ну скажи мені, за що? А прийде

кампанія, так я по три жетончики купую, а другий гад і від одного одмахується. Глянеш на такого та тільки подумаєш: „Сволоч ти, сволоч“..

— Ну ходім, чи що?..—буркнув понуро Кіндрат Павлович,—жалієш там, шкури з них драти треба, ростуть злодюги.

— Не згоден, Кіндраша, ніяк не згоден,—ідучи вслід, мотав головою Свирид Калістратович.

Ти, Кіндраша, не знаєш, що таке батьківське почуття, тому так і говориш. Ти б на мого Володьку подивився та й сказав би чи прав я чи ні. Віть, пойми, півтора роки шельмі, а розуміє все. Кіндраша, ходім до мене. Ходім?—несподівано запропонував Свирид Калістратович.

— Ну чого в тебе не бачив?—пробубонів Кіндраша.

От ще „чого“? На сина мого глянеш, наливки по чарці хильнемо.

— Якщо наливка, тоді можна,—подумавши згодився той.

Два товариші, підтримуючи один одного, почимчикували темною вуличкою.

— Я, братушечка, не комуніст, а от сина виховую в дусі комунізму,—не вгавав Свирид Калістратович,—не можна тепер інакше, та й сам я хіба хто? Несвідомий який, чи що—ні! Думаєш, у хаті в мене ікони є—ні! Партрети самі. Скажу синові: „де, Володю, дідусь Ленін?“, і що б ти думав—указує шельма, знає, значить. А сьогодні, сучий син, нумер показав, прямо сльози тронув. Приношу іграшку, буржуя і робітника, показую йому й питаю: „Хто тут, Володю, з них кака?“

А він, ти ж повіриш, тикає на буржуяку. Так ледве не заплакав. Гнида, можна сказати, а почуває, де ворог. А після роботи приходжу, а він виделкою пузо буржуяці копирсає. Прийдемо, голубе, побачиш, що Свирид не бреше, а істинну правду каже. Побачиш, душа зрадіє. Всі нумера він тобі покаже.

Товариші зупинилися біля низеньких воріт і Свирид Калістратович владно постукав у невелике віконце.

Володька солодко спав, коли тато, дихаючи перегаром пива, нагнувся над його постіллю. Прокинувся він на руках у татка. За столом сидів незнайомий вусатий дядько й неласкаво дивився на нього.

Володька злякано притулився до таткових грудей.

—Поглянь, який, — весело хвалився Свирид Калістратович,—поглянь і пойми. Га? Як? Це ж ми сонні, а от, як розбуркаємось, тоді покажемо себе. Правда, Володю, правда?

Свиридові Калістратовичові не терпілося. Поки жінка готувала закуску на стіл, він тимчасом хотів продемонструвати досягнення своєї зміни. Хитро моргнувши товаришеві, мовляв, дивись, став з сином серед хати.

— Ану, Володю, покажи дяді, де дідусь Ленін, де той дідусь, що казав, щоб таких, як Володя берегли та жаліли? Ану покажи.

Володька притулився до батька й мовчав.

— Ну що ж, синок, боїшся, чи забув, може, ай-й-я і не сором, — вже роздратовано підбадьорував батько, — ану пригадай.

Володька мовчав.

— Володько-о! Це що таке? Ану, зараз же покажи, сучий сину, де дідусь Ленін.

Цей тон уже зовсів не подобався Володці, він пхикнув, злякано поглянув на чужого, страшного дядю і, не роздивившись добре, ткнув пальчиком на портрет Калініна.

Тої ж хвилини він спинився на долівці. Такого скандалу тато вже ніяк не міг стерпіти, він уп'явся в сина злими очима й сердито зашипів:

— Ах ти мерзота та-а-ка! Забув уже, де дідусь Ленін, ледацюго! Піди зараз же мені в куток, сучий син! Я тебе провчу, шельма, як забувати!

Володька, схлипуючи, покірно почимчикував до знайомого кутка.

ДУМОЧКИ И РОЗМОВОЧКИ

Майдан. Святкують річницю Жовтня. Ідуть тисячні демонстрації, карнавали, квітнуть червоні прапори.

В тісному провулочкові притулилася невеличка групка. Попереду всіх кореспондент закордонної буржуазної газетки.

Кореспондент (озираючись, похапливо нотує собі в бльокнот): „Повстання. Народ не витримав 11-річного більшовицького тягара й 7 листопада з прапорами й гімнами вийшов на вулицю. Військо приєдналося до повстанців. Повстанці закликають: „повстаньте, гнані і голодні“... (Побачивши карнавальне авто з попами й офіцерами, кореспондент ще швидше починає писати) .. „Рухом керують офіцери старої армії, священики благословляють повстання“...

Громадянин з цапиною борідкою (злорадно): Е, хоч і 11 річницю святкуєте, а неписьменність таки не ліквідували!

Обивателька: Ах, мадам Пищимуха! Зараз ще нічого, а раніш було — жах! Ви уявіть собі,— цукру у вічі не бачили, з сахарином чай пили.

Бюрократ (розглядаючи гасло): І тут не так як слід. І гасло чітко написано, і підпис у ку-

точку поставлено, а от завірити відповідною печаткою ніхто не додумався.

Розтратник (ще не викритий, каже сам до себе): Була не була, признаюся. Може, приймуть до уваги, що в свято признався, й скостять який рік,

П'яниця (розчаровано): Хіба це свято— жодного п'яного на вулиці не побачиш.

Прогульник: Хороше свято, як би воно та щодня було. Лафа!

Поет Кочерга-Кочерженко: Дійсно, яка краса, ґрандіозність, радість! Але чорт його знає—ніяк до слова „Жовтень" рими не підшукаю

Папа—„друг дітей" (стоїть з маленьким сином і, побачивши дитячі колони, радісно вигукує): Он діточки-квіточки, зміна наша майбутня! Ой, господи, як душа радіє! (звертається до сина): Помахай, Володю, їм прапорцем, помахай, синашу! (синок салютує дітям — враз „папа" хмурить брови й злізно шипить до дитини): — Де ото прапорець закаляв, сучий сину, га? Казав тобі— бережи...— ух ти мерзотник—прийдемо додому, я тебе провчу, у кутку три години стоятимеш!

Куркуль (дивиться з жалем на червоні прапори): господи боже мій, скільки штанів з них би вийшло....

Колишня людина (підходить гордо до гурту й, чемно вклоняючись, каже товстим пропитим голосом): По случаю Октябрьской революции бывшему человеку подайте кто сколько может.

Непман (сумно): Вже... 11 років.

Оптиміст (солоденько): От краса, так краса! Не можу, присяґаюся Карлом Марксом і Фрідріхом Енґельсом—не можу! Ура! Хай живе всесвітній Жовтень! Ура! Ура!!! Ура!!!

Песиміст (похмуро): Перспектив не видно... Будні!

Федько Гуска (якого позавчора з комсомолу викинули): Ех, порідшали лави старої ґвардії.

„ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ“

Онопрій Іванович громадянин Ріпиця мовчки кляв насамперед трамвай, потім електрику, її винахідників, людей, що притиснули його в куток і в кінець об'яву про позику індустріялізації країни в яку йому доводилось час-од-часу тикатись носом, коли трамвай рвучко зупинявся на зупинках.

Онопрій Іванович, притиснутий до вищезазначеної об'яви, не міг не лише повернутись і стати зручніше, а навіть і поворухнутися.

Сукупність таких неприємних фактів наповнила істоту Ріпиці таким незадоволенням і злістю, що я, правду кажучи, не беруся цього змалювати.

Тикнувшись удесяте в об'яву, Онопрій Іванович обурився на владу:

—Хех! Строїтелі... Давай, мовляв, громадянине Ріпице, грошенят, ми соціялізм в одній країні будемо будувати. Дулю я вам дам, з якої милости?! Ви, не позичаючи, збудуйте, своїми силами, а то чого захотіли! Це й я так можу; дайте мені, то я вам сам соціялізм не то що в одній країні, а в дворі в себе збудую. Знаю я оті позики, знаю!

Думки Онопрія Івановича припинив незнайомий голос позаду, голос той незадоволено звертався до когось:

— З нашими каші не звариш і заліза не накуєш, бігав, організовував, помешкання підшукував, словом, всю організаційну роботу сам провів, і що ж ти думав — не зійшлися, часу їм не було... Ех...—ображено зідхає голос.

Онопрію Івановичу цей голос не подобається, він певен, що власник його обов'язково голодранець і взагалі з комуністів, і він у думці іронізує з нього:

— Хах! Організатор... Збори він збирає, а скажи ти мені, кому охота на ті збори ходити, ну скажи на милість, кому? Хто розумний на збори ходить, хто? Конешно — ніхто. Рощоту немає...

— А у нас не-е, — відповідає з радісною погордою другий дужий, простужений голос. — Сказано — зроблено, ніякої тяганини й бюрократизму. Призначили на вечір пленум і готово — як одна душа зібралися: електромонтер — Павло Матвійович, електро-технік — Гаврило Калістратович, провідник—Серафім Митрофанович, Дем'ян Петрович, Свирид Павлович і я. Зібралися і зразу — вступний внесок по три карбованці з рила.

— Та ну-у? — дивується перший голос, — по три?

— Да, чесне слово, по три,—запевняє другий.

— По три з рила,— обурено вщерть думає громадянин Ріпиця, — по три карбованці вони

внески роблять, а діти наверняка ж босі й голі, грошей од получки до получки, мабуть, не вистачає, хлібом сухим душаться, а вони збори збирають, пленуми всякі, внески в три карбованці дають, ще й радіють, а скажіть на милість, чого радіти?

— Спочатку все добре було—мирно й тихо,— розповідає далі простужений голос,—а потім електро-технік з Свиридом Павловичем завівся, як зняли бучу, хоч з хати тікай. Свирид Павлович електро-техніка Гаврила Калістратовича образив. „Ти, говорить, хіба електро-технік, ти—ніщо. Вас усіх поразганяти треба з електростанції, сотні вас там ходять, а пуття немає, чи мислено,—каже Свирид Павлович,—щоб на десятому році революції огонь щовечора гас".

„Конешно, розігнати таких треба, факт—дармоїди,—з радістю приєднується Онопрій Іванович до невідомого Свирида Павловича,—за що тільки й гроші їм платять!"

— Як зняли галас,—згадує голос,—я усмиряти, так куди там! Ти ж пойми, електро-технік Гаврило Калістратович—гнида, можна сказати, людина без ініціятиви, а то враз схоплюється та до Свирида Павловича: „Я не спец свого діла? Ти скажи, я не спец? Ти скажи? Та я тобі, сучий сину, з твоєї хати електростанцію зроблю, та я й тебе, давай, всього електрифіцирую". Та як вискочить, та в дворі йому два лихтарі ставить, а потім мені у хаті один, а поті-і-м... и-и-и-х... На вулиці прокинувся, горло заложило...

Враз Оноприю Івановичу в цьому простуженому голосі вчувається щось знайоме й близьке, він напружує всі свої сили, мне людей і, кінець-кінцем, повертається лицем до власника простуженого голосу й здивовано скрикує:

— Мироне Матвійовичу, го-о-лубе мій, де це вас так?

Мирон Матвійович громадянин Кабанець, сусіда Онопрія Івановича, підморгує підбитими очима і, усміхаючись опухлими губами, тихо й ніяково відповідає:

— На „пленумі" електрифікували, Оноприю Івановичу.

— Та хіба ж на пленумах отаке буває?

Мирон Матвійович, добродушно посміхаючись, пояснює на вухо:

— Хе-хе-хе, од життя, Оноприю Івановичу, одстали, по новій терминології „пленум" — випивочка буде...

ІСТОРИЧНИИ ДОКУМЕНТ

Напередодні 2375 року клюб „Молодих Винахідників ім. Першої Революції“ жваво готувався до традиційних новорічних перегонів.

Перегони обіцяли багато цікавого. Кожен з учасників мусив їхати на аеро-санях власної конструкції.

Юний Кім з любов‘ю оглядав свій блискучий алюмінієвий апарат „Майя“. Це була його гордість, його новий ориґінальний винахід — ці аеросани були зовсім нової конструкції, почннаючи від алюмінієвих полозів і кінчаючи найменшим гвинтиком.

Для них не існувало перепон: збудовані на точних математичних вимірах, вони могли робити які завгодно стрибки, плянувати в повітрі й перепливати площі, наповнені водою.

Кім був певен, що на цих санях він встановить новий рекорд прудкости й тривалости аеро-саней.

Свій винахід Кім назвав ім‘ям своеї нареченої. Майя була його незмінною помічницею й сопутницею.

Перегони були призначені на ранок 31 грудня. Треба було за двадцять чотири години перетяти всю територію Першої Країни Рад.

* * *

Старт. Майнув червоний прапорець. Кім усміхнувся до Майї. Ловко торкнув ричаг, сани прудко метнулися вперед і, через хвилину делеко позаду лишилося місто. Моторна блискуча „Майя“ уперто метр за метром випережала суперників.

Білі іскристі зимові пейзажі плавко пропливали повз „Майю“. Час од часу, усміхаючись, Кім торкав маленького ґвинтика і сани розмашисто взлітали в гору і холодне повітря приємно лоскотало рожеві клаптики щік.

Через десять годин „Майя“ далеко обігнала усіх. Кімові надії здійснювалися — „Майя“ встановить новий, досі нечуваний рекорд!

Вночі „Майя“ прибула в місто Червоного Золота й, не зупиняючись на перепочинок, помчалася далі.

— Зробимо перепочинок? — гукнула дівчина.

— Ні! — мотнув головою Кім.

Минаючи вже передмістя, сани дуже хитнулися вбік. Щось тріснуло.

Кім стурбовано виключив мотор.

— Зламався полоз! — гукнула дівчина і, стрибнувши додолу, повідомила: — на камінь наскочило!

Довелося зупинитися. Про перегони всі були повідомлені й Кіма радісно прийняли в комуні „Трактор“. Кім тут же взявся залютовувати електрикою полоз.

Майя розглядала комунівську книгозбірню. Згодом вона метнулася до Кіма:

— Поглянь, що я знайшла! Кім підвів голову.

— Журнал.

— Ні, ти поглянь на дату.

— Ого-го-го! Це ж журнал доби мирного будівництва,—гукнув Кім. На журналі стояло:

№ 1 — 1928 рік.

Жоден комунар не знав, звідки попав цей журнал до їхньої книгозбірні. Та й не дивно.

— Цікаво, надзвичайно цікаво. Це історичний документ, — говорив Кім, розглядаючи в журналі намальованого хлопця, що стояв, притулившись до стовпа. Хлопця тошнило.

Майя вголос дивувалася:

— Дивно, які тяжкі умови тоді були: самітній хворий хлопець на дворі... Мабуть, чимсь шлунок отруїв... Без лікаря...

Кім мовчки розглядав журнал, бо він і Майя читали й розмовляли лише на всесвітній мові. Мова журналу була їм незнайома.

Комунари з радістю віддали журнал для краєвої академії.

На ранок Кім перший прибув до фінішу.

Легка алюмінієва „Майя“ виправдала його надії. Через півгодини він був в академії.

Голова академії аж трусився з радости.

— Товаришу, та це ж надзвичайна нахідка, це ж журнал доби мирного будівництва, та ще й присвячений новому рокові. Я завтра ж зроблю доповідь, це буде надзвичайна доповідь.

* * *

Другого січня в академії було повно молоді. Знаменитий академік читав доповідь:

„Новий рік у минулому“

Доповідь ілюстрував цікавий документ — журнал 1928 року.

І коли академік розповів про старі звичаї, про те, як колись зустрічали новий рік, про пияцтво, про бенкети, всі були надзвичайно здивовані і вражені.

Коли на екрані з'явився знимок хлопця, якого тошнить, академік з усмішкою спитав: Як ви гадаєте, що з цим хлопцем? — то всі відповіли, що хлопець захворів на шлунок.

Професор з усмішкою відповів, що цей хлопець дуже напився на вечірці й отруїв собі шлунок. Всі були надзвичайно вражені, ніхто ніяк не міг зрозуміти, як це можна добровільно отруїти свій шлунок!?

Академік розповів про тип хулігана й переклав молоді увесь нарис, але коли дійшов до підпису на малюнкові, знаменитий академік зупинився, довго думав, далі почав листати товсті словнички і, кінець-кінцем, почервонівши, сказав слухачам:

— На превеликий жаль, дорогі товариші, я ніяк не можу перекласти підпис під малюнком. доведеться звернутися до Всесвітньої Академії,

* * *

... Цілу ніч сидів сивий академік біля журналу, розглядаючи підпис під малюнком. Він перелистав усі словники, усі матеріяли, що стосувалися лексикону населення Першої Країни Рад, і ніяк не міг знайти відповідного перекладу.

Під малюнком — стояло:

— Яка там зануда ботає, що я буцой?

ЗМІСТ

Ціна 15 коп.

(Р)

СКЛАД ВИДАННЯ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 31

В-во „ПЛУЖАНИН“..